

jaar- verslag 2021

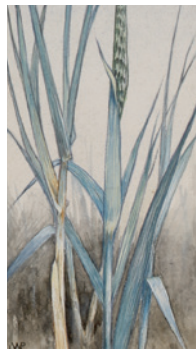
Zaans Museum
De Nieuwe Schans

jaar- verslag 2021

inhoudsopgave

3	voorwoord
5	museale zaken
23	publiekszaken
33	bedrijfsvoering
37	organisatie
45	financiën
51	bijlagen
57	colofon

voorwoord

een nieuw geluid

Het afgelopen jaar bood ruimte en tijd voor reflectie. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe koers die leidt tot een toekomstbestendig Zaan Museum. De ene keer verdiepend voor de liefhebber, dan weer laagdrempelig voor de eerste kennismaking.

In 2021 nam het museum afscheid van twee directeuren. Vanaf 1 oktober 2021 heeft de Raad van Toezicht mij samen met het management team het vertrouwen gegeven leiding te geven aan het Zaan Museum. Komende tijd zetten we met elkaar de schouders onder een toekomstbestendig Zaan Museum. Want na 25 jaar en een grote toename aan bezoekersaantallen is het museum toe aan een grondige verbouwing en vernieuwing.

Net als 2020 stond ook 2021 in het teken van de coronapandemie. Het jaar begon met een lange sluiting van het museum. Op 5 juni mocht het museum voorzichtig weer de deuren openen. Voorzichtig, omdat de beperkende maatregelen met tijdsloten, 1,5-meter afstand en mondkapjes, nog steeds golden. Het Zaan Museum is in 2021 in totaal 5,5 maanden gesloten geweest. Dat heeft grote invloed gehad op de inkomsten. Ook dit jaar zijn we ruimhartig gesteund door de gemeente Zaanstad, de provincie Noord-Holland en het Mondriaan Fonds. Deze langdurige sluiting heeft ook zijn sporen na gelaten

onder het personeel. De motivatie in een gesloten museum bleek soms lastig op te brengen en het lange thuiswerken bevorderde het werkplezier niet. Vanaf de heropening werd het beter, want creativiteit bestaat bij de gratie van samenwerken en door jezelf te omringen met kunst en objecten in het museum.

Dieptepunt was de mislukte kunstroof van De Voorzaan en de Westerhem van Claude Monet. Op een zonnige ochtend tijdens de zomervakantie werd het schilderij hardhandig van de muur gerukt. Op straat zorgde een dappere omstander dat het schilderij niet meegenomen werd. We zijn door het oog van de naald gekropen: er waren geen slachtoffers en er was slechts een kleine schade aan de lijst van het schilderij. Grote bewondering heb ik voor de collega's die na de roof elkaar opvingen om na te praten, na te zorgen en een spiksplinter nieuwe presentatie te maken rondom de Monet, waarvan de oplevering medio 2022 is.

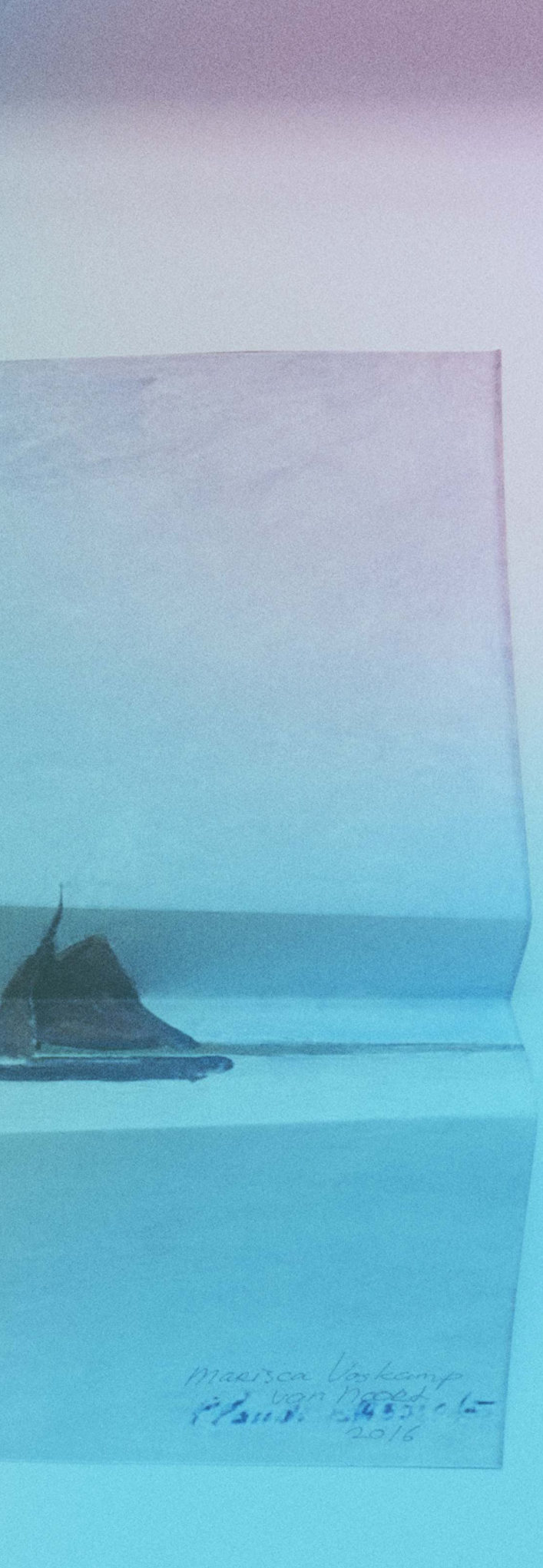
Hoogtepunt van het jaar was de opening op 1 oktober 2022 van de langverwachte tentoonstelling 'Vaarwel - Landschap van gedachten' met werk van Marisca Voskamp-van Noord en haar man André van Noord. De tentoonstelling is in nauwe samenwerking met Voskamp tot stand gekomen en biedt een nieuw perspectief op het Zaanse landschap. Tijdens de speciale avonden ZM Talks gonsde en bruiste het in het Zaanse Museum van een nieuw en fris geluid.

Inmiddels is het juni 2022 en is het toeristenseizoen in gang geschoten en zijn de plannen voor de vernieuwing en verbouwing van het Zaanse Museum in de maak. Hopelijk hebben we de coronajaren achter ons en kunnen we beginnen met bouwen aan een toekomstbestendig Zaanse Museum. Handen uit de mouwen!

Marieke Verweij
directeur Zaanse Museum

juni 2022

In de afgelopen jaren heeft het Zaans Museum een geleidelijke transitie in gang gezet door minder te kiezen voor een traditionele cultuurhistorische benadering en meer voor een interdisciplinaire en meerstemmige benadering.

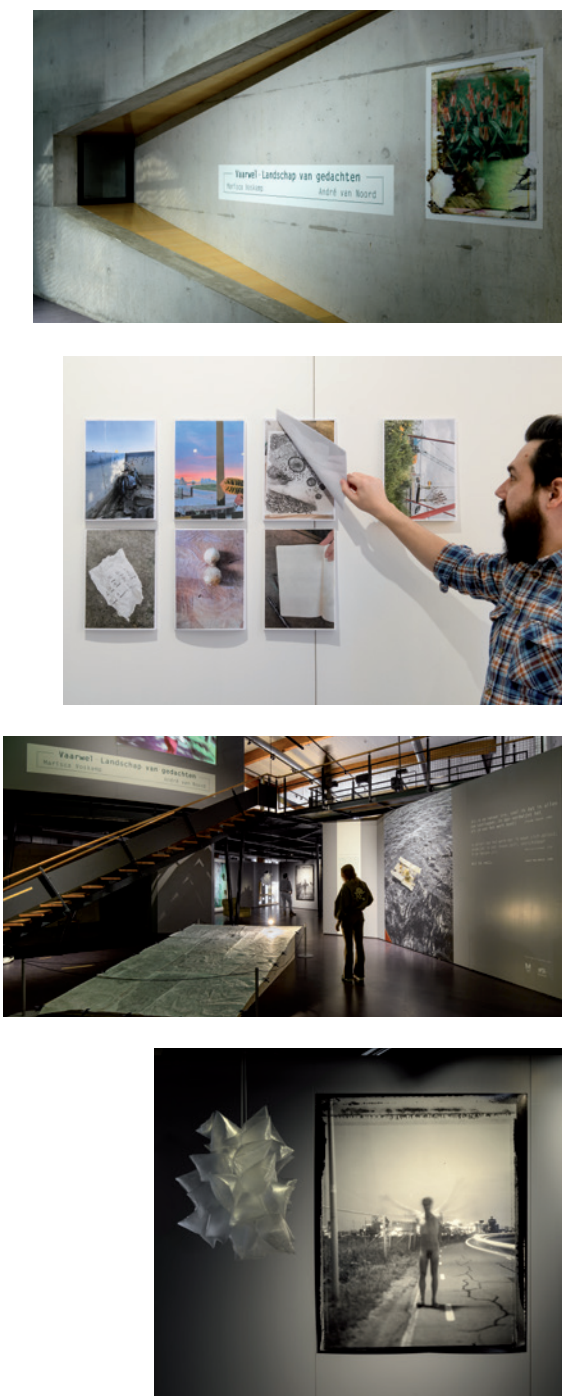
Het museum is een plek voor dialoog en reflectie, legt eigentijdse verbanden en programmeert op het snijvlak van kunst, geschiedenis, filosofie en wetenschap. 2021 vormde een belangrijk jaar in deze transitie. Voor het eerst werd een grote tentoonstelling van twee hedendaagse kunstenaars geopend, die hun bijzondere visie toonden op het leven in de Zaanstreek. Maar ook een kleinere tentoonstelling met portretten van Zaanse LHBTIQ+ jongeren zorgde voor bijzondere ontmoetingen en gesprekken.

Ook in de traditionele programmering voor onze vertrouwde doelgroepen, met name gezinnen met kinderen, werd de nieuwe invalshoek duidelijk. Zo werd het jaarlijkse cacao-programma inhoudelijk verdiept en werden kinderen bewust gemaakt van de waarde van chocola door de eeuwen heen. Vanuit de nieuwe koers werd ook het collectiebeleid aangepast. Er werden nieuwe criteria voor verzamelen vastgesteld, waarbij de focus op divers en meerstemmig verzamelen, onderzoeken en duiden is komen te liggen.

Tevens zijn beeldende kunst, design en fotografie naast materieel en immaterieel erfgoed een belangrijke pijler geworden van de collectie van het Zaans Museum. De collectie werd in 2021 verrijkt met een grote schenking van de gemeentelijke kunstcollectie en er werden nieuwe werken van de hedendaagse fotografen Robin de Puy, Judith Jockel en Jasper Groen aangekocht.

tentoonstellingen & presentaties

Vaarwel – Landschap van gedachten (1 oktober 2021 – 29 mei 2022)

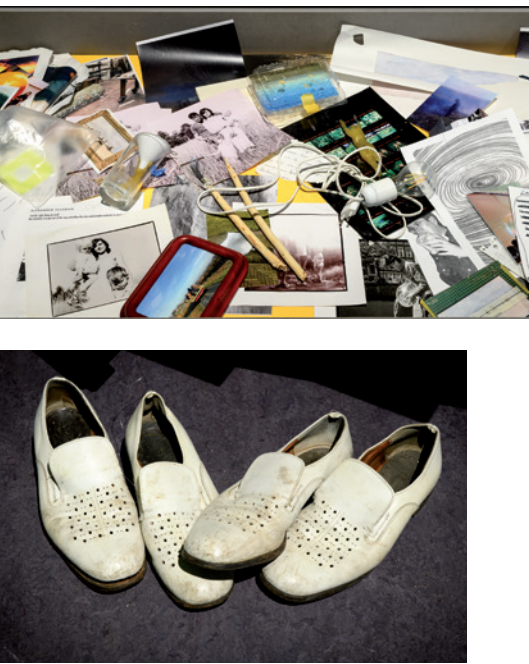
Marisca Voskamp (1970) en Andre van Noord (1964-2018) waren als kunstenaars en als geliefden onlosmakelijk met elkaar verbonden: Vaarwel - Landschap van gedachten is een terugblik op hun leven samen – en met hun gezin – in de Zaanse polder: een eeuwigdurende vakantie, in een ‘tussenwereld’ waar zonder concessies te doen geleefd kon worden.

De tentoonstelling behelst een stroom van beelden, foto's, films en impressies van het leven dat ze leidden. In een totaalervaring van foto's, films, sculpturen en gedichten worden bezoekers meegenomen naar een uniek niemandsland in de Zaanse polder Engewormer. Hier creëerden Voskamp en Van Noord met hun gezin een vrij bestaan, wars van conventies. Alles is er: ruimte, tijd en het ritme van de natuur. Elke dag zwemmen, eten uit de tuin. Filmen bij het eerste ochtendlicht, fotograferen bij nacht in het open veld. Een plek voor bevlogen vrijdenkers.

“ Een belangrijk werk dat te zien is, is 'The Fold' waarin Marisca eigenlijk een deel van een schilderij van Monet wegvouwt. Alleen al door die handeling herinterpreteert zij de werkelijkheid (...) Het gaat over het naar je hand zetten van de wereld door een interventie te doen, door er iets aan toe te voegen of juist weg te halen.

Marleen Stikker

The Fold, Marisca Voskamp - van Noord (2016), in langdurig bruikleen in het Zaanse Museum

impressies van de tentoonstelling
foto's Mike Bink

*Casper van der Linden (boven)
en Marisca Voskamp-van Noord (onder)*

Marisca Voskamp & André van Noord

Conceptueel kunstenaar Marisca Voskamp (1970) is opgeleid aan de Gerrit Rietveld Academie. Haar werk is als een stroom van observaties, gedachten en herinneringen die ze steeds opnieuw bevraagt, op zoek naar de essentie van haar ervaringen. Het zijn meestal on-going projecten zoals ademtocht (2007), waarbij ze haar publiek vraagt adem te doneren, de adem die wij met elkaar delen en die ons onderling verbindt. Het werk ademtocht is sinds 2020 onderdeel van de vaste collectie van Museum van de Geest. Andere werken uit haar oeuvre bevinden zich in nationale en internationale openbare en private collecties.

In de tentoonstelling Vaarwel – Landschap van gedachten toont Marisca haar rol als kunstenaar, geliefde en moeder. Ze onderzoekt hoe te ademen op de plek waar ze leeft met haar gezin, hoe ze ademt in een vouw. Het concept van 'leven in een vouw' is ontstaan na een interventie die zij in 2015 deed met het schilderij De Voorzaan en de Westerhem van Monet, uit de collectie van het Zaanse Museum. Marisca Voskamp staat voor autonomie; altijd kiezen voor je eigen pad.

Het fotografisch werk van model en fotograaf André van Noord omvat beelden uit het dagelijks leven zoals molens en de dijk, maar ook het buurmeisje. Veel van zijn werken hebben een serene compositie als uitgangspunt, maar hij verstoort deze bewust door de sluitertijd aan te passen, te bewegen tijdens de opnames en te krassen of vegen tijdens het ontwikkelproces.

Voskamp en Van Noord verwijzen in hun werk allebei naar de kwetsbaarheid en de voortdurende transformatie van het bestaan. Mede daarom speelt het Zaanse polderlandschap een centrale rol in hun werk: de tentoonstelling laat je met andere ogen kijken naar de Zaanstreek. Zo sluit deze expositie gelijk aan op het nieuwe tentoonstellingsprogramma in het Zaanse Museum, waarbij hedendaagse kunst een prominenter rol krijgt. Het Zaanse Museum biedt hiermee een nieuw perspectief op de Zaanstreek waarbij de mens, cultuur en het landschap centraal staat.

opening

De opening Vaarwel – Landschap van gedachten was feestelijk en werd gepresenteerd door Ronald Ockhuysen (directeur VandenEnde foundation). Marleen Stikker, directeur Waag, internetpionier en oprichter van De Digitale Stad, sprak tijdens het evenement over de contrasten én overeenkomsten tussen de digitale expertise van Stikker en het voornamelijk analoge werk van Voskamp. Ook roemde zij Voskamps werk The Fold.

ZM Talks

Bij deze tentoonstelling organiseerde het Zaanse Museum ZM Talks waarbij Marisca Voskamp-van Noord in gesprek ging met gastkunstenaars wiens leven en beeldend werk verbonden is met dat van haar en haar man André van Noord. De gesprekken werden geleid door cultuurjournalist Yuki Kho. Het eerste gesprek vond plaats op 26 november 2021 met kunstenaar Casper van der Linden. Het werk van Van der Linden was daarna tijdelijk te zien in de tentoonstelling Vaarwel – Landschap van gedachten. In 2022 volgden er nog vier Talks.

releasefeest, 16 oktober 2022

Op 16 oktober vond het releasefeest van het album Godverdomme Godverdomme de liefde Godverdomme de dood van Andre van Noord. De band Zea en The Avonden bracht de rauwe blues uit de polder ten gehore in het Zaanse Museum, als onderdeel van de programmering bij de tentoonstelling Vaarwel - Landschap van gedachten.

De tentoonstelling kwam tot stand met steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland.

*Marleen Stikker (boven)
Zea en The Avonden (midden)
en cover van Godverdomme Godverdomme de liefde
Godverdomme de dood (onder)*

De toekomst is paars
(11 juni - 29 augustus 2021)

In de kleine expositie De toekomst is paars staan vijftien portretten van Zaanse LHBTIQ+ jongeren gefotografeerd door Jasper Groen centraal. Wethouder Rita Noordzij opende tijdens Zaanpride op donderdagmiddag 10 juni de expositie.

Paars is de kleur waarmee jongeren jaarlijks op Paarse Vrijdag aandacht vragen voor het recht op seksuele- en genderdiversiteit. De toekomst is paars staat voor een gevoel dat zij allemaal delen. Ze gaan voor een toekomst waarin iedereen zichzelf kan zijn en waar labels er niet meer toe doen. Bij de tentoonstelling werd een audiotour ontwikkelt waarin vijf jongeren hun visie delen op seksuele- en genderdiversiteit.

Bezoekers maakten onder meer kennis met Jameyra (17 jaar) en Bram (19 jaar). Jameyra: “Op Paarse Vrijdag kleurt mijn school helemaal paars. Heel veel leerlingen dragen paarse kleding en veel lokalen zijn versierd. Je ziet ook wel de regenboogvlag. Het is erg leuk dat ook leerlingen die geen onderdeel zijn van de LHBTQI+ gemeenschap solidair zijn en meedoen. Op die dag heb ik echt het gevoel extra mijzelf te mogen zijn.”

“Ik denk dat ik hetero ben, maar wie weet zoiets zeker? Ik wil mezelf geen label geven. Aan Paarse Vrijdag doe ik altijd mee, want ik vind het belangrijk dat iedereen zichzelf is..
Bram

Het werk van fotograaf Jasper Groen gaat vaak over de zoektocht van jongeren naar hun identiteit en hun plek in de samenleving. De portretten zijn speciaal gemaakt voor de expositie De toekomst is paars. Het werk van Groen was eerder te zien in FOAM in Amsterdam en het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam.

fotograaf Jasper Groen

wethouder Rita Noordzij

“Het is voor mij een hele eer dat ik deze fototentoonstelling mag openen. Ik denk dat deze jongelui een voorbeeld zijn voor heel veel jongeren. Om op zo’n jonge leeftijd ervoor uit te komen wie je bent, en je zo kwetsbaar op te stellen, is heel bijzonder.
Wethouder Rita Noordzij
(Integratie en LHBTI-emancipatie)

De Zomer van Monet (5 juni tot 30 augustus 2021)

Op 2 juni 2021 was het precies 150 jaar geleden dat de Franse schilder Claude Monet aankwam in Zaandam. Dat werd gevierd met tal van activiteiten in de Zaanstreek, waarbij centraal staat dat wat Monet toen zag, wordt verbonden met hoe de huidige bewoners nu kijken naar de Zaanstreek en hun omgeving.

Een online reisgids nam de bezoeker mee door de stad en streek. Een kerngroep, die bestond uit het Zaans Museum, Stichting Monet in Zaandam, Stichting FluXus, Cultureel Centrum Bullekerk en BIZ Zaanstad, was verantwoordelijk voor het programma. In het Zaans Museum was een audio-visuele presentatie met diaprojectoren waar alle Zaanse werken van Claude Monet voorzien van muziek werden getoond.

*impressie van de
tentoonstelling
foto's Pascal Fielmich*

Verkade-albums

Blonde Duinen (20 mei tot 28 september 2021)

Wegens het landelijke themajaar 'Ode aan het landschap' waren dit jaar twee landschapsalbums te zien in de Schatkamer van Verkade. Het eerste was het album Blonde Duinen. Dat vormde in 1910 de aftrap in een reeks over verschillende leefomgevingen van dieren en planten. De serie albums werd geschreven door Jac. P. Thijsse. Voor Blonde Duinen struint Jac. P. Thijsse de kust af en vult het album van de buitenranden naar de zee toe en eindigt met de zeereep en de witte duinen. Hij voorziet de lezer van enthousiaste tips om zelf erop uit te trekken.

Langs de Zuiderzee (vanaf 30 september 2021)

Reikhalzend werd in 1914 uitgekeken naar het negende Verkade-album van Jac. P. Thijsse. Dit album zou geheel anders zijn dan de voorafgaande. Het album Langs de Zuiderzee bevat geen afbeeldingen van planten en dieren, maar van landschappen, dorpsgezichten, kerken, torens, boerderijen en kastelen. Dit eerste album uit de serie van vier zogenaamde wandelalbums werd een enorm succes. Verkade koos voor de Zuiderzee, omdat toen de plannen voor het afsluiten van de binnenzee vrij definitief leken. Langs de Zuiderzee is een prachtige herinnering geworden aan dit inmiddels verdwenen landschap en cultuurgebied.

*aquarellen uit de Verkade-albums Blonde Duinen (links)
en Langs de Zuiderzee (rechts)*

publieksactiviteiten

Zaans Museum

schetsboekje Zomer van Monet

Tijdens de zomervakantie konden de jongste bezoekers er creatief op uit in het Zaanse landschap met de Monet goodie-bag van het Zaans Museum. Kinderen leerden tekenen als Monet met het unieke schetsboekje, de potloodjes en meer leuke verrassingen.

cacaomaand

De herfstvakantie stond traditiegetrouw in het teken van cacao. Kinderen leerden meer over de oorsprong van cacao en maakten een wereldreis van boon tot reep in het Zaans Museum. Passend bij de tentoonstelling Vaarwel - Landschap van gedachten konden bezoekers een vaartocht maken door de Kalverpolder. In het unieke gebied wemelt het van de planten en dieren. Tijdens de vaartocht waren er verrekijkers beschikbaar en ontving elke bezoeker een boekje over het Zaanse landschap.

chocolade- en speculaasfabriek van Sinterklaas

In november zocht het Zaans Museum speculaasbakkers en speurneuzen voor de Sinterklaasactiviteit. Van 13 november t/m 5 december werd het museum weer omgetoverd tot de chocolade- en speculaasfabriek van Sinterklaas.

De bakkers van Sinterklaas hadden de hulp van de kinderen dringend nodig: Er moesten nog heel veel speculaaspoppen worden gebakken voor 5 december, maar op het recept mistte één belangrijk ingrediënt. Gelukkig was er nog een klein beetje deeg over. Kinderen begonnen met het bakken van een speculaaspop die ze na hun bezoek aan het museum mee naar huis mochten nemen. Publieksmedewerkers stonden als bakkers in de chocoladefabriek en hielpen kinderen helpen zoeken naar het ontbrekende ingrediënt.

winter- & zomereperiences

Het Zaans Museum deed dit jaar meermaals mee aan winter- en zomereperiences georganiseerd door de gemeente Zaanstad. Tijdens verschillende workshops staken kinderen hun handen uit de mouwen en leerden zo meer over de geschiedenis en cultuur van de Zaanstreek.

Hembrug Museum

maandelijkse rondleidingen

In 2021 zijn de maandelijkse rondleidingen op het Hembrugterrein voortgezet. Bezoekers ontvingen daarbij een gratis kopje koffie of thee bij ArtZaanstad. Tijdens de Open Monumentendag in september waren er gratis instaprondleidingen.

Czaar Peterhuisje

Peter de Grote in Nederland

In samenwerking met Alexander Kobak, directeur van de Likhachev Stichting te Sint-Petersburg en Emmanuel Wagemans, emeritus-hoogleraar aan de KU te Leuven, heeft conservator Farida Guseynova gewerkt aan de totstandkoming van een boek waarin alle plaatsen die Tsaar Peter in Nederland heeft bezocht staan beschreven. Het boek Peter de Grote in Nederland, in de voetsporen van de Russische tsaar werd zowel in het Russisch en het Nederlands uitgegeven.

participatie

Zaanse Ketikoti Dialloogtafel

Op 7 juli 2021 vond de eerste Zaanse Ketikoti Dialloogtafel plaats in het Zaantheater. Tijdens de Ketikoti Tafel staan we met witte en zwarte deelnemers stil bij de gevolgen van het Nederlandse koloniale verleden. We gaan op zoek naar de doorwerking daarvan, door het delen van persoonlijke ervaringen, herinneringen en gevoelens met witte en zwarte Nederlanders en alle kleuren daar tussen in. Met deze dialloogbijeenkomst wil stichting Ketikoti bijdragen aan het gesprek over vooroordelen, discriminatie en racisme en de bestrijding daarvan. Deze tafel werd georganiseerd door de Ketikoti community Zaanstad.

Zaanse Verhalenbank

Dit jaar stond de Zaanse Verhalenbank grotendeels in het thema van de ZaanPride. De verhalenhalers hebben het afgelopen jaar 52 verhalen kunnen ophalen over o.a. de LHBTIQ+ gemeenschap, maar ook andere onderwerpen zoals de Manufacturen- en Textielzaak Gebroeders Bischoff. De verhalen op de website zijn door 8.549 websitebezoekers gelezen.

schetsboekje Zomer van Monet (boven)
cacaomaand (midden)
boekomslag Peter de Grote in Nederland (onder)

onderwijs

schoolbezoeken

Scholen uit de Zaanstreek reserveren schoolprogramma's via Fluxus. Cultuurcoördinatoren van scholen kunnen schoolbezoeken aanmelden via Fluxus. Fluxus zorgt er vervolgens voor dat de culturele instellingen een planning ontvangen. Vanaf juni 2021 is alleen het schoolprogramma Nijvere Neeltje voor de onderbouw aangeboden in het cultuurmenu. De overige schoolprogramma's kunnen scholen als extra programma reserveren.

Van 15 december 2020 tot en met 4 juni 2021 werden de musea voor de derde keer in een jaar tijd verplicht de deuren te sluiten. Dit hield in dat alle schoolbezoeken in deze periode geannuleerd zijn (38 in totaal). Van juni tot november 2021 hebben 49 kleuterklassen deelgenomen aan het schoolprogramma Nijvere Neeltje.

Daarnaast bezochten 13 schoolgroepen Voorgezet Onderwijs en 9 groepen voor volwassenen onderwijs het museum. Zij hebben gebruikt gemaakt van rondleidingen en/ of speurtochten in combinatie bezoeken. Zoals voorgaande jaren heeft Stichting Kennis voor Sociale Cohesie twee bezoeken. Ook zijn we een nieuwe samenwerking aangegaan met Reiskundig.nl die schoolreisjes op maat verzorgen. Maastricht University is ondanks de maatregelen met 71 studenten (twee groepen) naar de Zaanse Schans gekomen. Zij maken jaarlijks gebruik van rondleidingen en een lunch bij restaurant De Kraai. In 2021 heeft het museum drie BSO's mogen ontvangen. Zij bezochten de Verkade Experience en hebben deelgenomen aan de herfst- en sintactiviteit.

kinderfeestjes

In de periode september tot en met november heeft het Zaans Museum vier Kinderfeestjes 'aan de slag bij Verkade' mogen ontvangen met 36 kinderen en 8 begeleiders. Tijdens het Kinderfeestje gaan de kinderen aan de lag in de Verkade Experience. Zij worden begeleid door een museumdocent en maken, als attentie, een eigen wikkel om een Verkadereep.

“ In the northern Dutch landscape, earth and water are almost equally balanced. Just like the veins under our skin the canals crisscross the land. I've always been fascinated by this omnipresence of water. fotograaf Judith Jockel

*The Veil van Judith Jockel (links)
Ali and Sankar van Robin de Puy (midden)
Horatcio van Robin de Puy (rechts)*

collectie

een nieuw collectieplan

De collectie van het Zaans Museum is de afspiegeling van én de reflectie op de Zaanse geschiedenis en cultuur. Omdat opvattingen over geschiedenis en cultuur voortdurend veranderen, is het logisch dat de collectie mee verandert: nieuwe objecten worden toegevoegd, van andere objecten wordt afscheid genomen. Waarom en wat je verzamelt wordt vastgelegd in een collectieplan.

In 2021 is een begin gemaakt met een nieuw collectieplan. Medio 2022 zal dit worden voltooid. De bestaande collectie wordt onder de loep genomen, waarbij onderwerpen als kwaliteit, doelmatigheid, doublures en hiaten speciale aandacht krijgen. Voorts wordt vastgesteld wat de kaders zijn waarbinnen wordt verzameld. De onderwerpen en criteria worden uitvoerig beschreven. Op die manier bouwt het Zaans Museum niet alleen aan een betekenisvolle collectie vol verhalen, maar ook aan een zinvolle en bestendige verbinding met de samenleving.

aankopen

In 2022 kocht het Zaans Museum vier werken aan van hedendaagse fotografen. Twee daarvan zijn werken van portretfotograaf Robin de Puy (1986). De Puy won vele prijzen waaronder De Zilveren Camera en was in 2016 fotograaf des Vaderlands. In 2021 maakte De Puy een reeks in haar woonplaats Wormer, getiteld 'Down by the water'. Uit deze reeks selecteerde het Zaans Museum twee portretten voor de vaste collectie. De derde aankoop is een foto van Judith Jockel, deze van oorsprong Duitse fotograaf is gefascineerd door het Noord-Hollandse landschap. Ze maakt een prachtige reeks van een mistige Zaanse polder in Oostzaan, waarvan er één is toegevoegd aan de collectie van het Zaans Museum. De laatste aankoop is afkomstig uit de tentoonstelling 'De toekomst is paars' die in 2021 in het Zaans Museum plaatsvond. Voor deze tentoonstelling maakte fotograaf Jasper groen 15 portretten van Zaanse LHBTIQ+ jongeren en hun vrienden. Het museum heeft hieruit een werk geselecteerd. Alle nieuwe werken zullen in 2022 op zaal getoond worden in een nieuwe vaste presentatie van het Zaans Museum.

bijzondere aanwinsten
gemeentelijke kunstcollectie

De gemeente Zaanstad heeft in december 2021 meer dan 600 werken aan het Zaans Museum geschonken. De schenking bestaat voor een groot deel uit werken uit de Beeldende Kunsten Regeling (BKR). Dit was een sociale regeling waarbij de gemeenten en de Rijksoverheid tussen 1949 en 1987 werk van lokale kunstenaars aankochten. In ruil hiervoor werden kunstenaars voorzien van een inkomen. Hoogtepunten uit de collectie zijn de werken van Jaap Stellaart en Jan Wolkers. Met de overhandiging van één van de favoriete werken van wethouder Cultuur Annette Baerveldt, 't Lijkt wel een zee van de bekende Zaanse kunstenaar Jaap Stellaart, werd de schenking bekrachtigd.

De werken van kunstenaar Jaap Stellaart zijn topstukken uit de collectie. Stellaart kon mede dankzij de BKR in betrekkelijke rust aan zijn volstrekt unieke oeuvre werken. In een catalogus bedankt de kunstenaar dan ook het belastingbetalende publiek dat hem deze mogelijkheid heeft gegeven. Zonder deze regeling zou Stellaart zijn opmerkelijke wereldbeeld nooit op deze manier in beeld kunnen brengen. En zou de Zaanstreek verstoken zijn gebleven van deze eigenzinnige en belangrijke kunstenaar en diens werk.

Bijzonder is ook het model van het beeld dat schrijver en beeldhouwer Jan Wolkers in 1990 maakte voor de Den Uylbrug in Zaandam. Op zijn eigen directe manier vertaalde Wolkers de opdracht in een krachtig beeld van metaal en gekleurd glas, waarin hij het gedachtengoed van de voorman van de Partij van de Arbeid niet ving in de symbolische roos (het beeldmerk van de PvdA), maar samenbalde in de vorm van een tulp. Het resultaat is elegant én krachtig.

conservering en restauratie
De Voorzaan en de Westerhem

Het schilderij De Voorzaan en de Westerhem van Claude Monet is begin 2021 voor preventieve conservering naar de restaurator gebracht. Het werk is bij de verwerving in 2015 in een microklimaatlijst geplaatst om het werk optimaal te conserveren en dient eens in de 5-6 jaar te worden gelucht. Door de microklimaatlijst zorgt voor een luchtdichte ruimte rondom het schilderij, waardoor de interactie tussen doek en omgeving wordt verbroken waardoor invloeden van de omgevingslucht geen invloed meer heeft op het doek. De ingesloten lucht raakt echter verzadigd met materialen (op moleculair niveau) die continu uit o.a. de verflaag en drager uittreden. Om te voorkomen dat deze mogelijk vernis en verflagen kunnen aantasten, dient een klimaatlijst periodiek te worden geopend. De ruimte waarin dit gebeurt, dient een voor schilderijen stabiel klimaat te zijn waarin het schilderij periode moet acclimatiseren. Hierbij zal de in de klimaatlijst aanwezige, verzadigde lucht worden vervangen door neutrale lucht. Naast het luchten is er een conditierapport opgemaakt.

Dit conditierapport diende als document bij de afhandeling van de schade die het werk heeft opgelopen n.a.v. de kunstroof. Er is geconstateerd dat het doek niet beschadigd is geraakt. De stevige ombouw van de microklimaatlijst heeft een beschermende functie gehad bij het bruut hanteren van het werk. Echter is de lijst wel beschadigd geraakt. De lijst is gerestaureerd naar de staat die het voor de roof had.

overhandiging Het lijkt wel een Zee
van Jaap Stellaart (links)
model van het beeld voor de Den Uylbrug
van Jan Wolkers (rechts)
achterkant van De Voorzaan en de Westerhem
van Claude Monet, (onder)

netwerk: Modemuze

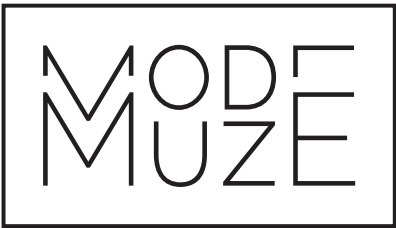
Begin 2021 is het Zaans Museum partner geworden van Modemuze.nl. Modemuze is een platform dat wordt gevormd door de verschillende modecollecties van Nederlandse en Belgische musea die op Modemuze bij elkaar worden gebracht. Musea bezitten talrijke grote en kleinere mode- en kostuumcollecties die vanwege de omvang en kwetsbaarheid van textiel niet permanent zichtbaar zijn voor het publiek. De kostuumcollectie van het Zaans Museum (ca. 5000 objecten) wordt in 2022 op de website van Modemuze.nl geplaatst. Modemuze.nl is een community voor onderzoekers, makers, dragers en liefhebbers van mode en kostuums. Elke week publiceert Modemuze nieuwe blog-posts en het Zaans Museum draagt daar twee keer per jaar aan bij.

bruiklenen, schenkingen en restauraties

Een overzicht van de bruiklenen, schenkingen en restauraties staat in de bijlagen van dit jaarverslag vanaf pagina 52.

verzameling jakjes in een kast

**publieks-
zaken**

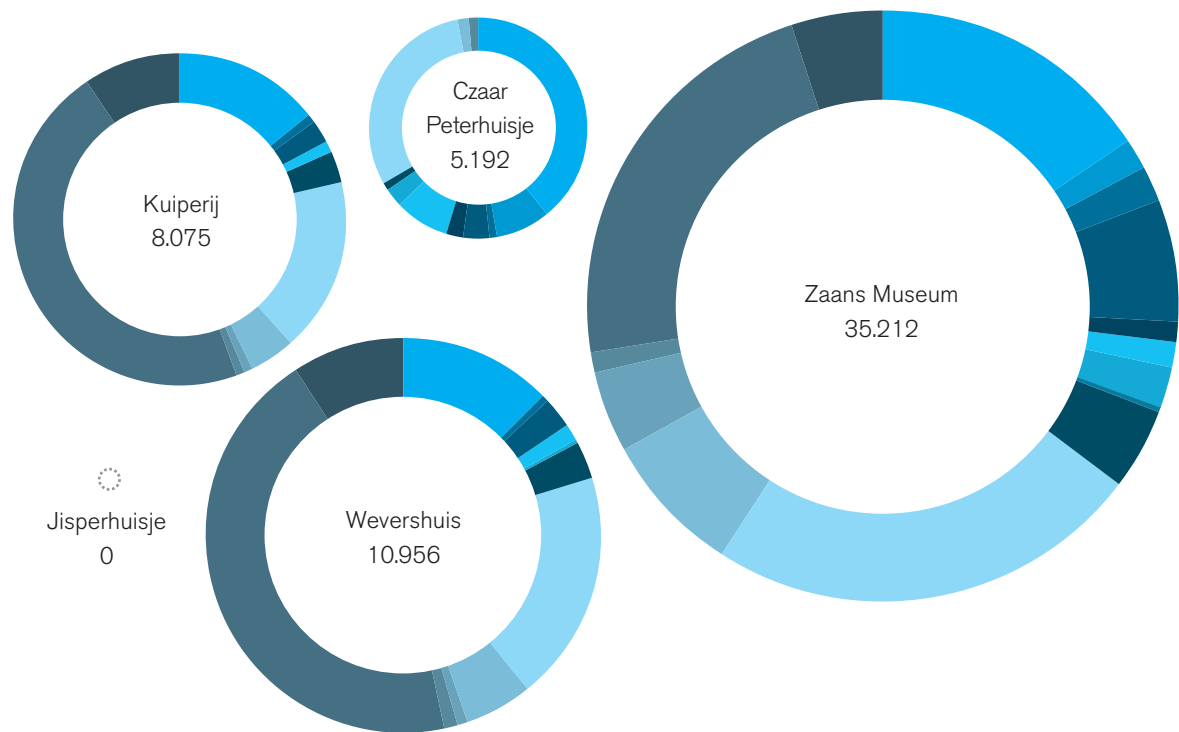
De sluiting van meer dan vijf maanden heeft zijn weerslag gehad op de afdeling Publiekszaken; de bezoekersaantallen bleven uit, programmering werd bedacht en weer verplaatst en de telefoon en mailbox bij de afdeling sales bleven tot 5 juni 2021 stil en leeg.

Gelukkig wisten Nederlandse bezoekers en Europese toeristen het Zaans Museum en de Zaanse Schans in de zomer weer goed te vinden.

bezoekersaantallen

Het Zaans Museum heeft 2021 afgesloten met 59.435 bezoekers. Het museum is in 2021 in totaal 5,5 maand gesloten geweest. De coronamaatregelen die na de heropening in juni golden maakten dat de bezoekerscapaciteit nog steeds lager was dan in normale omstandigheden. Bezoekers waren verplicht vooraf een ticket te kopen. De maximale bezoekerscapaciteit voor het Zaans Museum was 400 bezoekers per dag. Voor het Wevershuis, de Kuiperij en het Czaar Peterhuisje was dat wegens de geringe omvang vanzelfsprekend lager. Het Jisperhuisje was te klein om bezoekers op een veilige manier te ontvangen en bleef de rest van het jaar gesloten.

Bezoekers waardeerden hun bezoek aan het Zaans Museum met een 7,6. Over de getroffen corona-maatregelen waren de bezoekers positief: 95% voelde zich veilig tot zeer veilig en waren positief over de rust in het museum. 40% waardeerde het bezoek tijdens corona als zeer veilig. 43% als veilig. Slechts 3% gaf aan zich onveilig te voelen. De Verkade Experience wordt met een 8,5 nog altijd het meest gewaardeerd tijdens een bezoek. Het overgrote deel van bezoekers combineert een bezoek aan het Zaans Museum met een activiteit op de Zaanse Schans (Museum, molens, horeca, souvenirs). 37% brengt exclusief een bezoek aan het Zaans Museum.

bezoekers per locatie

	Zaans Museum	Czaar Peterhuisje	Wevers- huis	Kuiperij	Jisper- huisje	totaal 2021	totaal 2020
volwassenen (normaal tarief)	5.566	2.043	1.371	1.156		10.136	7.694
65+	568	417				985	758
vrienden	54	2				56	150
t/m 3 jaar	634	50	84	66		834	1.243
4 t/m 17 jaar	2.335	202	267	188		2.992	3.407
CJP student	416	135				551	636
vrij entree	487	418	135	79		1.119	1.723
entree kortingacties	791	141	60			992	3.045
BankGiro Loterij	8					8	608
Vereniging Rembrandt	60					60	70
Holland Pas						0	88
I Amsterdam City Card	1.623	61	329	239		2.252	2.066
Museumkaart Volwassenen	8.325	1.569	2.065	1.380		13.339	18.504
Museumkaart Junior	2.789	86	598	357		3.830	6.146
schoolbezoek	1.591	3	87	69		1.750	2.065
groepsbezoek	365	65	130	56		616	374
Zaanse Schans Card Volwassenen	7.880		4.828	3.728		16.436	22.489
Zaanse Schans Card Kinderen	1.720		1.002	757		3.479	4.394
totaal 2021	35.212	5.192	10.956	8.075	0	59.435	75.460
totaal 2020	45.659	6.026	13.313	10.368	94	75.460	

Kidsproof

In 2021 werd het Zaans Museum uitgeroepen tot Kidsproof-museum. Voor dit onderzoek worden alle 450 musea in Nederland geïnspecteerd door kinderen: de leukste, leerzaamste of spannendste musea krijgen het keurmerk 'Kidsproof' van de Museumvereniging. De jongste bezoekers van het Zaans Museum waardeerden hun bezoek gemiddeld een 8,3.

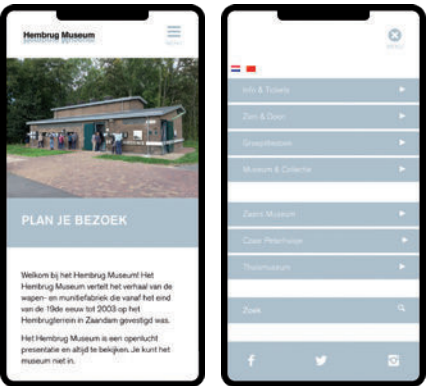
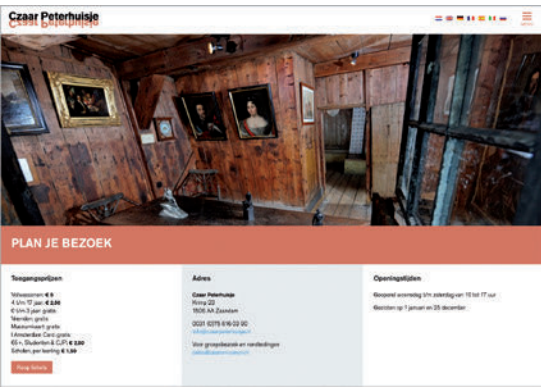
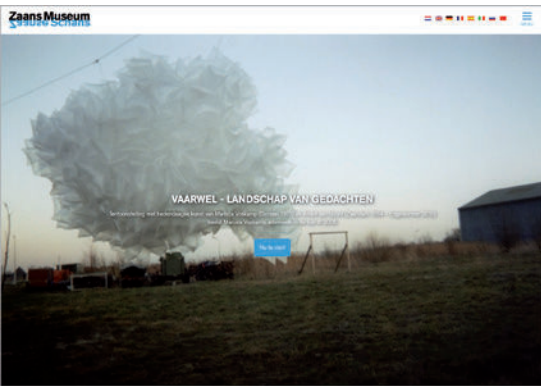
Zaanse Schans Card

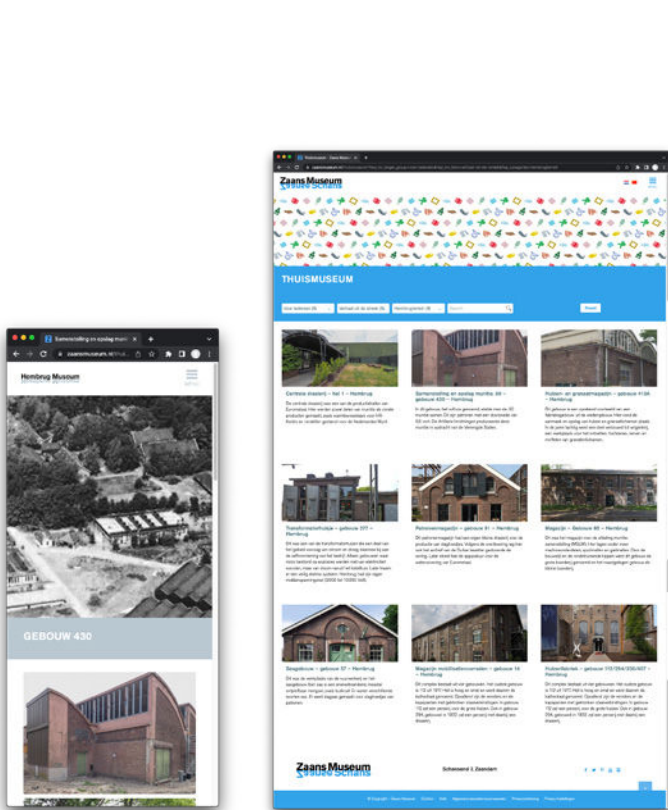
Sinds 2021 neemt de Vereniging Zaanse Molen weer deel aan de Zaanse Schans Card. Het huidige aanbod van het combinatieticket voor de betaalde locaties op de Zaanse Schans is vanaf 5 juni 2021: molenmuseum Wereld van Windmolens, verfmolen De Kat, Houtzaagmolen 't Jonge Schaap, Museum Zaanse Tijd, Zaans Museum, Wevershuis en Kuiperij. Daarnaast ontvangen bezoekers 30% korting op een parkeerticket en 10% korting bij pannenkoekenrestaurant De Kraai.

website

In 2021 heeft de website een restyling ondergaan. De hele website heeft een frisser uiterlijk gekregen. Er is een nieuwe homepage toegevoegd die als de cover van een boek bezoekers verleidt verder te kijken op de website. De pagina's van de website zijn breder gemaakt waardoor foto's en video's beter tot hun recht komen. Ook de menustructuur is aangepast en compacter gemaakt, waardoor (bezoekers-) informatie gemakkelijker op één plek te vinden is.

De website was in 2021 een belangrijk instrument voor de ticketverkoop, via de website konden bezoekers een tijdslot reserveren. Het reserveren van een tijdslot was een groot deel van 2021 verplicht. In 2021 bezochten 125.952 unieke bezoekers onze website. Het totaal aantal kwam uit op 127.197 online bezoeken.

Thuismuseum

Content vanuit het online Thuismuseum bleef populair, ook toen het museum weer geopend was. Hoogtepunt was een samenwerking met Museum Volkenkunde in Leiden rondom de cacaomaand. Educator Imre Bésanger ging op bezoek om meer te leren over een Azteekse cacaodrank.

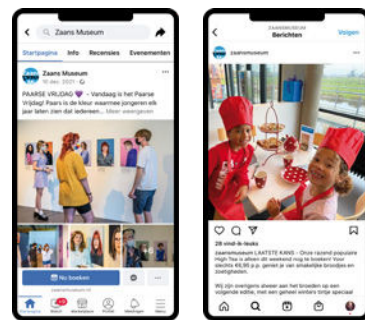
Op de website is verhalenplatform de Verhalenbank opgenomen in het Thuismuseum. Daarmee is het Thuismuseum in een klap gegroeid met 350 items. Er is een start gemaakt met het ontwikkelen van een nieuwe digitale omgeving waarin de verhalen over de streek, workshops en verhalen over de collectie van het Zaans Museum voor bezoekers goed toegankelijk zijn.

De Zomer van Monet

Voor De Zomer van Monet heeft het Zaans Museum een website ontwikkeld waar activiteiten, Zaandam en het verblijf van Monet centraal staan. Het Zaans Museum coördineerde de ontwikkeling en de content. De website genereerde 8602 bezoekers.

5 jaar huwelijk. Dat vier je natuurlijk in het Zaans Museum. Proost op de liefde.

Ron & Nanny

social media

Met de komst van de medewerker online marketing en communicatie kon onze aanwezigheid op social media verder worden uitgebreid met een constante stroom aan content. Hierdoor konden wij vaker de aandacht vestigen op presentaties, collectiestukken én actualiteit.

In december werd de eerste editie van de ZM Talks rondom de tentoonstelling Vaarwel – Landschap van gedachten integraal opgenomen en gepubliceerd op Youtube. Zo kregen alle geïnteresseerden de kans van het evenement te genieten, ondanks limieten op het aantal bezoekers in de ruimte zelf.

Er zijn verschillende betaalde social media campagnes opgezet in samenwerking met Addurance rondom de schoolvakanties. Deze leverden, net als vorig jaar, een bovengemiddeld resultaat op dankzij een sterk product, pakkende fotografie en scherpe wervende teksten.

mediawaarde

Vergeleken met vorig jaar zijn er 25,4% meer publicaties over het Zaans Museum geweest in de media. Ook ons bereik is explosief gestegen met 2442,4%. De totale PR-waarde kwam uit op € 5.082.395 met een bereik van 742.177.595 personen op het internet en 28.519.435 in print.

Een verklaring ligt voor de hand: Het incident rondom de roof van De Voorzaan en Westerhem van Claude Monet. Er was wereldwijde belangstelling voor deze schokkende gebeurtenis, ook in grote publicaties. Andere momenten met veel publiciteit waren de activiteiten in de schoolvakanties, het voorgenomen bezoek van Prinses Beatrix aan de Zaanse Schans, de heropening van het museum na corona en de expo 'De toekomst is paars'.

De Orkaan, RTV Zaanstreek en het Noordhollands Dagblad publiceerden het vaakst over het Zaans Museum.

vaartocht ihkv De Zomer van Monet

“De workshops waren heel leuk bedacht die vind ik zelf ook leuk!!! Verder vond ik ook de filmpjes met verhalen uit Zaandam nog heel leuk.

“Ik vond de Verkade experience het leukst, je kon een kijkje nemen in de fabriek die klein na gebouwd is. Je moest zelf koekjes sorteren en je kon zien hoe waxinelichtjes worden gemaakt.

“We deden de sinterklaasspeurtocht waarbij je een ingrediënt moest zoeken dat de bakkers van Verkade vergeten waren. Het was erg leuk.

sales

in 2021 heeft de afdeling Sales veel te lijden gehad vanwege Covid-19. Omdat de reserveringen nagenoeg stil kwamen te liggen, is besloten om Astrid Flokstra van functie te laten veranderen. Zij is sinds juni 2021 Teamleider Frontoffice geworden. Eind november waren de reserveringen nog dusdanig laag dat ook de functie van Yvonne Zwart is komen te vervallen. De afdeling Sales bestaat sindsdien uit één fulltime medewerker. Vanwege het thema 'De Zomer van Monet' heeft de afdeling Sales diverse nieuwe producten in de markt gezet, denk aan thema fiets-, vaar- en wandeltochten. De vier vaartochten op twee dagen waren een groot succes en zaten keer op keer vol.

belangrijkste ontvangsten, arrangementen en/of evenementen

In juli heeft het museum voor stichting Combiwell een geheel verzorgde dag georganiseerd. Stichting Combiwell verzorgt uitstapjes voor arme kinderen, jongeren en gezinnen vanuit Amsterdam. Zo leren zij meteen iets over de Nederlandse cultuur. Op de Zaanse Schans hebben zij gebruik gemaakt van de Zaanse Schans Card.

Op 1 september heeft Vluchtelingenwerk Nederland een fotoshoot gehouden op de Zaanse Schans. De deelnemers werden in het Zaanse Museum ontvangen met een kopje koffie of thee en gebak.

Op 8 december werd het boek 'Cacaogeheim aan de Zaan' gelanceerd. Vanwege de geldende maatregelen vond dit in besloten kring plaats.

Ook heeft de afdeling Sales namens Stichting Zaanse Schans en de Erfgoedpartijen deelgenomen aan de digitale ITB 2021. Dit is de internationale Traveltrade beurs en vond 5 dagen online plaats. Er zijn samenwerkingen uitgekomen met Musement en TicketPlus (Droomparken).

MuseumCafé

Met uitzicht over de Zaanse Schans en de Kalverpolder biedt het MuseumCafé van het Zaanse Museum zowel de nationale als internationale bezoeker een passend aanbod. Het assortiment is aangepast aan de (nationale) bezoeker, activiteiten en het 'to go' concept, denk hierbij aan veel voorverpakte producten. Tijdens de sluiting vond er verkoop van koffie, thee en winkel- en educatieve producten plaats voor de entree van het Zaanse Museum. In aansluiting op de activiteiten zijn tijdens de herfstvakantie en Sint-periode speciale acties geweest. Vanwege de coronamaatregelen is het MuseumCafé verplaatst naar de Verkadezaal waardoor het entreegebied ruim genoeg was om alle bezoekers veilig te ontvangen.

MuseumShop

De MuseumShop in het Zaanse Museum heeft met het assortiment en de styling ingehaakt op de diverse thema's en activiteiten gedurende het seizoen in het Zaanse Museum. Bij de tentoonstellingen Vaarwel – Landschap van gedachten en De toekomst is paars was een speciaal assortiment.

Net als vorig jaar had de sluiting van het Zaanse Museum, het beperkt toelaten van publiek en het wegblijven van grote aantallen toeristen een groot effect op de verkoop in de MuseumShop. De Museum-Shop werd coronaproof opgezet en verdeeld over de zalen zodat de bezoekers veilig de winkel konden bezoeken. Het assortiment is aangepast aan de Nederlandse bezoeker met meer cadeaupakketten, Nederlandstalige boeken en knutselartikelen. Er is op de website van het Zaanse Museum een selectie producten toegevoegd die in de webshop zijn te bestellen.

te koop in de MuseumShop:
Verkade-albums(boven) en inhaakassortiment (onder)

bedrijfs- voering

Vooral de eerste helft van het jaar werd door de coronamaatregelen getekend. Wederom begon het jaar met een gesloten museum.

Voor de afdeling Bedrijfsvoering betekende dit vele uren werk aan kleinere klussen in een voornamelijk stil en leeg museum. Grote projecten werden, wegens de kosten, niet in gang gezet.

werkzaamheden

Wél werd er onderzoek gedaan naar het rioolstelsel onder het gebouw om te kijken of eventuele verstoppingen in de toekomst konden worden voorkomen én werden alle kozijnen en nooddeuren in de Museum-Shop van het Zaans Museum vervangen. Ook ging het Calamiteitenplan en de Vluchtrouteplattegronden op de schop. Een volledig herziene versie werd in mei geïntroduceerd. De looproute door het museum werd ook aangepast door de verwijdering van de trap bij de ingang van de tentoonstelling naar Verkade waardoor het begin van het museum nu veel opener oogt.

Het eerste half jaar stond ook in het teken van het vinden van een nieuw Hoofd Bedrijfsvoering. Simon ten Veen nam afscheid van het museum wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Zijn opvolger Ab Niezen is gestart op 2 augustus 2021. Ook de functie van Facilitair Medewerker werd opnieuw ingevuld door Paulien Bosman. Zij vervulde tot die tijd de functie van floormanager.

De heropening zorgde eindelijk weer voor leven in het museum. De anderhalve meter afstand, looproute, schermen rondom de ontvangstbalies en de mondkapjes bleven het nieuwe normaal. Hierbij kwam ook het checken van QR-codes van een vaccinatiebewijs of testbewijs van bezoekers van het museum.

In de eerste maanden na de heropening kreeg het kunstproject met een audiovisuele installatie van Martin Grootenboer in de opstelling wat extra aandacht. De gebruikte diaprojectors vroegen dagelijks om aandacht om te zorgen dat deze hun projecties bleven laten zien. Met hetzelfde thema werd het volledige museum op 15 augustus opgeschrikt door de poging tot diefstal van “onze” Monet. Voor de afdeling Bedrijfsvoering had dit grote gevolgen. Er is na de overval veel tijd en energie gestoken in het nog veiliger maken van het museum en het in kaart brengen van de eventuele zwakke punten. Er hebben twee audits plaatsgevonden waaruit diverse verbeterpunten betreffende de beveiliging en de veiligheid gerold zijn.

De tweede helft van het jaar stond verder in het teken van het stroomlijnen van de interne werkprocessen en het inventariseren en beoordelen van de diverse leveranciers. Er is een nieuwe ontvangstbalie gerealiseerd voor het Czaar Peterhuisje en er zijn stappen gezet voor het inventariseren van het energiegebruik van voornamelijk het Zaanse Museum, en de andere locaties. Dit is tevens een onderdeel voor een groter toekomstplan ten behoeven van het verduurzamen van het museum en haar locaties.

*ontvangstbalie van het Czaar Peterhuisje,
met coronaproof spatschermen*

“ *Het is een prachtige dag geweest,
we hebben genoten!*
Monumentenwacht
Noord-Holland

“ *Gisteren hebben we een heerlijk
dagje gehad in de Zaanse Schans!
Veel gezien, geleerd en vooral
genoten! Hartelijk dank voor een
leuke dag en dat we gebruik konden
maken van het arrangement; de
pannekoeken waren heerlijk en de
gevulde koek was een lekker tussen-
doortje. Op de terugweg hebben we
genoten van de Verkaderepen, die
waren natuurlijk ook extra lekker!*
mevrouw Besselink

“ *Ik vond online het leukst dat ik mijn
eigen kamerplant kon tekenen.*

organisatie

Bij de uitvoering van activiteiten past het Zaans Museum de principes van de Governance Code Cultuur toe.

Het museum onderschrijft ook de Code Culturele Diversiteit en onderschrijft het belang van een diverse, inclusieve organisatie. Het Zaans Museum is een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en publiceert de daarvoor vereiste gegevens op de eigen website.

Raad van Toezicht

Mr. Piet Middelhoven	(voorzitter) projectontwikkelaar
Ir. Roel Woudt	(penningmeester) vml. directeur/eigenaar Mercurius Groep Wormerveer
Jaap Zwitser	fiscalist
Ruud Vreeman	vml. burgemeester gemeente Zaanstad
Peter Tange	vml. burgemeester gemeente Wormerland
Barbara Visser	vml. minister van Defensie en staatssecretaris Infrastructuur & Waterstaat

Stichting Vrienden Zaans Museum en Verkade Experience

Het Zaans Museum is er trots op gesteund te worden door een betrokken Vriendenstichting met leden en bestuur die het museum een warm hart toedragen.

Het huidige bestuur bestaat uit:	
Gosse Plantinga	(voorzitter)
Jan Krijt	(vicevoorzitter)
Petra Out	(secretaris)
Paul Hoogenbosch	(penningmeester)
Jan Stange	(bestuurslid)

personeel

Per 31 december 2021 waren in totaal 53 (30,4 fte) betaalde medewerkers verbonden aan het Zaans Museum. Daarnaast maakte het museum gebruik van de diensten van 64 vrijwillige medewerkers: 21 op Zaans Museum locaties, 11 in het Hembrug Museum, 13 gidsen en 19 museumdocenten (inclusief verhalenhalers).

nieuwe medewerkers

In 2021 zijn verschillende vacatures vervuld; deze betroffen zowel vervangingen als nieuwe functies.

- Henk Heijnen is 1 april 2021 begonnen als conservator. Henk werkte en werkt ook als conservator voor het Molen Museum.
- Tim van Eldijk is 3 mei begonnen als online marketing & communicatie medewerker bij de afdeling publiekszaken. Hiervoor werkte als marketeer bij o.a. het Mauritshuis en het Amsterdam Museum.
- Ab Niezen is 1 augustus gestart als hoofd bedrijfsvoering. Hij volgde hiermee Simon ten Veen op die op 1 september met pensioen ging. Ab werkte de laatste 10 jaar als manager operations en als directeur voor Ursem modulaire bouwsystemen.
- Op 16 augustus is Nancy Bloxs gestart als medewerker horeca.
- Ingrid Tien is 27 oktober begonnen als medewerker horeca.

interne verschuivingen

- Door de coronapandemie en het daarmee wegvallen van veel werkzaamheden hebben er intern enkele verschuivingen plaatsgevonden.
- Annemijn Bouwman is benoemd als medewerker collectie.
 - Astrid Flokstra is benoemd als teamleider frontoffice.
 - Berenice van Kampen is benoemd als teamleider frontoffice.
 - Paulien Bosman is benoemd als medewerker bedrijfsvoering – facilitair.
 - Yvonne Zwart is benoemd als publieksmedewerker.

jubilea

Bijzondere vermelding voor enkele jubilerende medewerkers:

• Jolanda de Vries	15 jaar in dienst
• Pauliens Bosman	12 ½ jaar in dienst
• Annemijn Bouwman	12 ½ jaar in dienst

directie

Jan Hovers	directeur (tot januari 2021)
Nikola Eltink	directeur (tot juli 2021)
Marieke Verweij	waarnemend directeur (juli - september 2021)
	directeur (vanaf oktober 2021)

personeelszaken en managementondersteuning

Inge Stegeman	HR-adviseur & directiesecretariaat
Berenice van Kampen	vrijwilligerscoördinator / teamleider frontoffice

financiën

Marco Deelstra	controller (tot juni 2021)
Joke Terol	hoofd financiële administratie (vanaf juli 2021)
Nanda van Diemen	administratief medewerker

bedrijfsvoering

Simon ten Veen	hoofd bedrijfsvoering (tot september 2021)
Ab Niezen	hoofd bedrijfsvoering (vanaf augustus 2021)
Paulien Bosman	medewerker bedrijfsvoering, facilitaire zaken (vanaf juni 2021)
Kees Wijngaard	medewerker bedrijfsvoering, technische zaken

museale zaken

Martine Verstraete	hoofd museale zaken
Henk Heijnen	conservator (vanaf april 2021)
Farida Guseynova	conservator en beheerder Czaar Peterhuisje
Claire Hart de Ruyter	conservator / registrator
Leonie Sterenborg	conservator / registrator
Inge Commandeur	collectiemanager
Annemijn Bouwman	medewerker collectie
Leontien Peter	assistent beheer & behoud
Helma Peters	productieleider
Imre Besanger	educator
Joy Rikkers	medewerker educatie & participatie
Mandy Ploeger	beheerder museum-locaties /medewerker publieksactiviteiten

publiekszaken

Marieke Verweij	hoofd publiekszaken
Karin Borst	marketing en museumshop manager
Laura van Dijk	online medewerker en vormgever
Tim van Eldijk	online marketing en communicatiemedewerker (vanaf april 2021)
Sares Marimuthu	sales manager
Yvonne Zwart	medewerker sales (tot december 2021)
Astrid Flokstra	medewerker sales zakelijk (tot juli 2021)
	teamleider front-office (vanaf juli 2021)
Paulien Bosman	floormanager (tot juli 2021)
Annemijn Bouwman	floormanager (tot augustus 2021)

Alex Hüber	publieksmedewerker
Alena Krops	publieksmedewerker (vanaf september 2021)
Amy Visser	publieksmedewerker
Anja Holkamp	publieksmedewerker (vanaf juni 2021)
Annie de Boer	medewerker museumshop
Anouk van Steeden	publieksmedewerker
Britt Scheveers	publieksmedewerker (vanaf augustus 2021)
Carlo van den Berg	publieksmedewerker
Desirée Smit	publieksmedewerker
Devyn Seitner	publieksmedewerker (uit dienst mei 2021)
Eva Keizer	publieksmedewerker
Fien Krijt	publieksmedewerker
Fleur Jagtman	publieksmedewerker (uit dienst augustus 2021)
Glijn de Jong	publieksmedewerker
Johanna Kolenbrander	medewerker museumshop en publieksmedewerker
Jolanda de Vries	publieksmedewerker
Kjell Hollander	publieksmedewerker (vanaf augustus 2021)
Kseniia Kovalova	publieksmedewerker
Laila Peperkoorn	publieksmedewerker
Lynn Baas	publieksmedewerker (uit dienst mei 2021)
Manon Swart	publieksmedewerker
Matthijs Sala	publieksmedewerker
Meike Kors	publieksmedewerker
Milo Heere	publieksmedewerker (vanaf augustus 2021)
Miriam Knopper	publieksmedewerker
Mylène Riezenkamp	publieksmedewerker
Sergio van der Neut	publieksmedewerker

“ Beste stage ooit.
Een aanrader!!

Chavello Sabajo

stages

Het museum voert een ruimhartig stagebeleid, zodat studenten al tijdens hun opleiding relevante werkervaring kunnen opdoen. In 2021 waren er maar liefst 14 stagiaires bij het Zaans Museum aan de slag. En ondanks dat het in 2020 vanwege de sluiting door Corona lastig was voor studenten aan hun stageverplichting te voldoen hebben de volgende studenten hun stage in het Zaans Museum vervuld;

Julian Cordoba Castro	april tm november 2021
	Leisure & Hospitality
Amber Wieringa	juli tot oktober 2021
	Reinwardt
Chavello Sabajo	mei t/m oktober 2021
	Travel & Hospitality
Gijs Hin	april t/m oktober 2021
	Leisure & Hospitality
Jared van der Zee	april t/m augustus 2021
	Travel & Hospitality
Lashay van Leeuwen	april t/m september 2021
	Travel & Hospitality
Kelly Jong	april t/m november 2021
	Leisure & Hospitality
Cheyenne Bijvoet	april t/m juli 2021
	Travel & Hospitality
Merel van Oenen	april t/m juli 2021
	Facilty & Hospitalty
Luliana Cluci	augustus 2020 t/m mrt '21
	Travel & Hospitalty
Zoë Willems	augustus 2020 t/m maart '21
	Travel & Hospitaliy
Gabi Abear	augstus 2020 t/m maart '21
	Travel & Hospitality
Angela Schlesinger	oktober 2020 t/m februari '21
	Travel & Hospitalty
Justin van Brederode	septembter 2020 t/m april '21
	manager ondernemer Hospitality
Lianne van der Molen	tot september 2021
	trainee fondsenwerving

vrijwilligers

Wij zijn dankbaar voor de tomeloze inzet van onze enthousiaste en betrokken vrijwilligers. Deze vrijwillige collega's vormen een onmisbare schakel binnen de gehele museumorganisatie. Zij doen dienst als museum-docent, gastheer en -vrouw, en als aanspreekpunt in de presentaties (als de Verkade Experience). Op de museum locaties presenteren vrijwilligers in historische streekdracht Zaanse ambachten aan een gevarieerde groep (inter)nationale bezoekers. In de bibliotheek komt wekelijks een vrijwilliger om de knipselkrant te verzorgen. Zij houdt bij waar het Zaans Museum, het Czaar Peterhuisje en het Hembrug Museum vermeld worden. Ook krijgt de technische dienst wekelijks meerdere dagen ondersteuning door een vrijwilliger die hand- en spandiensten verricht. Op kantoor is er hulp bij licht administratieve werkzaamheden. Tenslotte worden vrijwilligers ingezet als gids op de Zaanse Schans en op het Hembrugterrein.

Op 24 juni 2021 is Han Schmitt overleden. Han heeft zich jarenlang als vrijwilliger ingezet voor het Zaans Museum en met name voor het Wevershuis. Hij had enorm veel kennis en heeft veel mede-vrijwilligers de kunst van het weven geleerd.

We zullen zijn fijne persoonlijkheid en humor erg gaan missen

Aart van den Berg	Jeroen Breeuwer
André van Beveren	Kees Boots
Anja van der Meulen	Klaas Brasser
Anja Hoeflaken	Klaas Staal
Anneke Reitmai- er-de Vries	Laura de Rochemont
Anneke Bakker	Marcel van Kampenhout
Annemiek Franken	Margriet Reimerink
Barbara Bauling-Orbell	Marie-Pierre
Bert Niessen	Kramer-Mordant
Carla Raasveld	Marja Molenaar
Cor de Groot	Maurits Bouvy
Daphne de Vries-Taylor	Netty van Schaik
Dirk Kerkhoven	Nora Lasschuit
Dirk van 't Ent	Olina Kingma
Dolf Fransen	Peta Steenis
Edith Brugman-Rikkers	Peter Raasveld
Elly Kat	Piet van Berge
Frits Bockling	Piet Bergkamp
Gerard Rozing	Ria van Vliet
Gerhard Horneman	Roel Bieman
Gerrit Buijs	Roos Verhoeven
Han Schmitt	Sophia Schuster
Hanneke Smit-Geerdink	Tim Knol
Harry Valkenburg	Tine Jansma
Heleen van Waarden	Toos Smit
Hetty Alwicher	Ursulien van
Inge Bosman	Berge-Bakkum
Jaap Rondaij	Wil Gabriël-Nijssen
Jacqueline van Bergen	Will Reidinga
Jan de Lange	Wim Peet
Jan Kanis	Wybe Koopmans
Jan Struiksm	Xandra Bakker
	Yolanda Meijland
	Yvonne van Donk

financiën

In 2021 wordt het Zaans Museum gedurende een aantal perioden net als de rest van Nederland wederom geconfronteerd met gedwongen sluiting als gevolg van de COVID-19 maatregelen.

De sluiting van het museum heeft een negatief effect op de hoogte van de eigen inkomsten. Daartegenover staat de steun van de gemeente Zaanstad, het Mondriaanfonds en de NOW steun van de landelijke overheid.

balans per 31 december 2021					
(na voorgestelde bestemming exploitatiesaldo)					
	2021	2020		2021	2022
vaste activa			passiva		
materiële vaste activa	104.781	158.191	reserves en fondsen	34.751	41.663
vlottende activa			voorzieningen	276.889	276.889
voorraden	43.772	51.749	kortlopende schulden	606.351	496.523
vorderingen	271.349	275.397			
liquide middelen	498.089	329.738			
totaal	€ 917.991	815.075	totaal	€ 917.991	815.075

exploitatierekening

	begroot 2021	werkelijk 2021	werkelijk 2020
baten			
subsidie	1.545.172	2.009.891	1.737.058
beheervergoeding	-	-	-
eigen inkomsten	743.927	432.061	535.820
som der baten	€ 2.289,099	2.441.952	2.272.878
lasten			
personeelskosten	1.775.467	1.512.469	1.491.263
huisvestingskosten	334.500	339.180	282.697
museale kosten	297.250	326.569	233.147
marketing PR-kosten	115.975	96.147	91.941
kantoorkosten	45.756	62.793	54.915
afschrijvingskosten	51.645	60.836	64.357
algemene kosten	43.350	50.870	46.460
som der lasten	€ 2.663.943	2.448.864	2.624.003
exploitatiesaldo	€ - 374.844	-6.912	8.098
resultaatbestemming			
bestemmingsreserve vervanging			
herinrichting		-	-
algemene reserve		-6.912	8.098
totaal		€ -6.912	8.098

illustraties uit het Verkade-album
Blonde Duinen

baten

subsidie en steunmaatregelen
In 2021 wordt het Zaans Museum gedurende een aantal perioden net als de rest van Nederland wederom geconfronteerd met gedwongen sluiting als gevolg van de COVID-19 maatregelen. De subsidie van de gemeente Zaanstad is in 2021 hoger dan de begroting als gevolg van extra steunmaatregelen door de gemeente Zaanstad. Ook van het Mondriaanfonds en de provincie Noord-Holland is een substantiële subsidie ontvangen.

eigen inkomsten
De gedwongen sluiting van het Zaans Museum heeft met name effect op de eigen inkomsten van het Zaans Museum als gevolg van de lagere bezoekersaantallen. De inkomsten van entreegelden, inkomsten museumwinkel en het Museumcafe zijn fors achtergebleven op de begroting..

lasten

personeelskosten
De personeelskosten liggen in 2021 duidelijk onder de begroting. Deze daling in personeelskosten is met name veroorzaakt doordat het Zaans Museum ook in 2021 gebruik heeft gemaakt van de Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW 4 en 5). De totale personeelskosten exclusief deze NOW steunmaatregel zijn ten opzichte van 2020 lager uitgekomen.

huisvestingskosten
De huisvestingskosten zijn hoger ten opzichte van vorig jaar. Voor de locaties op de Zaanse Schans hebben we in 2021 geen korting op de huur ontvangen vanwege Covid-19. Daarnaast zijn de energiekosten fors hoger alsmede de onderhoudskosten. De schoonmaakkosten daarentegen zijn substantieel lager dan 2020. Ten opzichte van de begroting zijn de huisvestingskosten redelijk in lijn.

museale kosten
De museale kosten zijn hoger ten opzichte van de begroting. Er zijn aanvullende investeringen gedaan op het gebied van presentatie en veiligheid ten behoeve van de tentoonstelling rondom het schilderij De Voorzaan en de Westerhem van Monet. Ten opzichte van vorig jaar zijn de kosten ook hoger vanwege een eenmalige subsidie ontvangen in 2020 voor tentoonstellingsmeubilair.

marketing & PR-kosten
In 2021 is als gevolg van de gedwongen sluiting minder besteed aan Marketing & PR-kosten. De kosten zijn in 2021 in lijn met 2020.

kantoorkosten
De kantoorkosten in 2021 zijn in lijn met 2020, maar wel hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door aanvullende investeringen in ICT om volledig vanuit de Cloud te kunnen werken. Een deel van deze kosten was eenmalig, een deel zal jaarlijks terugkeren. Ook de post onderhoud inventaris is hoger dan 2020, en hoger dan begroot.

bijlagen

bruiklenen

inkomend kortdurend

ten behoeve van de tentoonstelling Landschap van Gedachten, 1 oktober 2021 tot en met 29 mei 2022

diverse objecten

van mevrouw M. Voskamp-Van Noord

‘De witte dood’

van de heer T. Duffels,
gemaakt door Aldo van den Broek

uitgaand kortdurend

diverse haarstukjes

aan De Nieuwe Kerk te Amsterdam, t.b.v.
de tentoonstelling Maison Amsterdam, 9
september 2021 tot en met 10 april 2022,
[ZOV-05275](#), [ZOV-08617](#), [ZOV-08619](#).

diverse voorwerpen

aan Gemeentearchief Zaanstad t.b.v. de tentoonstelling
Huisje aan de sloot, 14 juni tot en met 30 augustus
2021, [ZM-12335](#), [ZM-15065](#), [ZOV-02211](#), [ZOV-03187](#), [ZOV-03954.01](#), [ZOV-04678](#), [ZOV-05172](#),
[ZOV-06425](#), [ZOV-06608](#), [ZOV-07287](#), [ZOV-07288](#).

uitgaand langdurig

weefgetouw

aan Molen de Paauw, te Assendelft

aankopen

Ali and Saker #1, Robin de Puy, 2021

gemaakt door Robin de Puy

Horatcio #2, Robin de Puy, 2021

gemaakt door Robin de Puy

diverse objecten

van de heer A. de Boer

Shapes nr. 1 en 4x Groen

van de heer C. van der Linden

diverse stukken textiel

aan Stichting Museum In 't Houten Huis te De Rijp,
t.b.v. de tentoonstelling Streekdracht, van kust tot
kust, 9 september 2021 tot en met 11 september
2022, [ZOV-02299](#), [ZOV-02360](#), [ZOV-02375](#),
[ZOV-02410](#), [ZOV-02412](#), [ZOV-02413](#), [ZOV-02497](#),
[ZOV-02509](#), [ZOV-02575](#), [ZOV-02627](#), [ZOV-02723](#),
[ZOV-02790](#), [ZOV-02856](#), [ZOV-04289](#), [ZOV-05046](#),
[ZOV-05390](#), [ZOV-06043](#), [ZOV-06158](#), [ZOV-06338](#), [ZOV-06724](#), [ZOV-08520](#), [ZOV-11943](#).

Divers kuipersgereedschap

aan de Historische Vereniging Haerlem t.b.v. de ten-
toonstelling Bierbrouwen in Haarlem door de eeuwen
heen, 14 augustus tot en met 12 december 2021.

Jeanine (13) De toekomst is Paars, 2021

gemaakt door Jasper Groen, [ZM-18872](#)

The veil / 12.2.2016 nr.4

gemaakt door Judith Jockel, [ZM-18873](#)

schenken

BKR-collectie

schenking van de Gemeente Zaanstad,
611 kunstwerken.

beugeltassen

schenking van de heer G.J. Onrust,
[ZM-18823 tot en met ZM-18825](#).

chocolademallen

schenking van mevrouw P. Gingnagel,
[ZM-18830 tot en met ZM-18833](#).

dagboeken en huwelijksbordje

schenking van de heer P. Palstring, twee dagboeken
over Eduarda Thalia Verkade en herinneringsbordje
ter gelegenheid van het huwelijk van Willem Braat en
Eduarda Thalia Verkade, [ZM-18849](#), [ZM-18851](#).

diverse kledingstukken

schenking van mevrouw D.E.A. Quinn – Glas,
babyjurk, kinderonderkleding, cape en een kraag.

diverse kunstwerken

schenking van de heer P. Schatborn, zelfportret
van Cornelis Koning, schilderij 'Huisje aan het
Hennepad' en drie modeltekeningen door Jaap Kaal,
[ZM-18819](#), [ZM-18865 tot en met ZM-18868](#).

divers reclamemateriaal

schenking van mevrouw J. Arends, visitekaartjes van
Zaanse winkels en fabrikanten, [ZM-18869](#), [ZM-18870](#).

documentatie over Hembrug

overdracht door de Historische Vereniging
Wormerveer, zwart-wit foto's, krantenknipsels,
fotokopieën, [ZM-18874 tot en met ZM-18878](#).

jubileumboekje Artillerie Inrichtingen

schenking van de heer M. Bakker, [ZM-18847](#).

‘Meisje van Verkade’

schenking van de heer P. de Rijcke,
geschilderd door Peter de Rijcke in 2011, [ZM-18295](#).

ontwerpen door Harry Elzinga

schenking van de heer H. Elzinga, [ZM-18292](#).

portret van de heer P. van Mever

schenking van de heer M. Dispa,
gemaakt door Arie van Mever, [ZM-18818](#).

portret van de heer Valk

schenking van mevrouw S. van Mever,
geschilderd door Arie van Mever, [ZM-18813](#).

luidspreker

schenking van mevrouw G. Plekker,
ontworpen door C.M. Bauling, [ZM-18871](#).

stempels

overdracht door Gemeentearchief Zaanstad,
stempels ten behoeve van de vervalsing van
papieren tijdens de Tweede Wereldoorlog,
[ZM-18834 tot en met ZM-18838](#).

aquarel van fabriek van Molenaar's Kindermeel

schenking van de heer O. Bleker en mevrouw N. Swart,
gemaakt door Gerrit Woudt, [ZM-18852](#).

trouwjapon met accessoires

schenking van mevrouw M. Moelands,
[ZM-18820 tot en met ZM-18822](#).

voorstudies ‘Riviergezicht’

particuliere schenking,
geschilderd door Cornelis en Henricus Rol in 1936,
[ZM-18302](#), [ZM-18303](#).

beeldaanvragen

Onderstaande instellingen en personen vroegen in 2021 afbeeldingen uit de collectie aan.
Van elke uitgave ontvangt het Zaans Museum een presenteerexemplaar.

Arjan Barnard

Lezing over binnenvaartschip De Disponibel.
[ZM-15640](#), Murwe Lijnkoeken doos, eerste helft 20ste eeuw.

Bakery Institute

Artikel in magazine. [V-08151](#), Ericus en Jan Verkade, 1883-1890; [V-08500](#), Overzicht biscuïtfabriek, 1936; [V-09333](#), Meisjes in het raam van de kantine biscuïtfabriek, Rotogravure, 1932; [V-12023](#), Kersenbonbons, J.J. de Goede, 1961; [V-15641](#), Kantoorpersoneel pakt suiker in bestemd voor personeel, L.P. Vlaanderen, 1944.

Bekking & Blitz

Kunstagenda. [ZOV-05212](#), Gezicht op de Achterzaan naar het zuiden te Zaandam, Eduard Alexander Hilverdink, 1878.

Care for Tops

Ten behoeve van ontwerp porseleinen beeldje. Diverse afbeeldingen Peter de Grote en gereedschappen

DVDH Interieurarchitecten

Ten behoeve van reproducties in woonzorgcentrum in Zaandam. [ZM-17071](#), De Voorzaan en de Westerhem, Claude Monet, 1871; [ZOV-05903](#), Het zicht op de molen Het Prinsenhof te Westzaan, Cees Bolding, 1943; [ZOV-01246](#), Molenmaker aan het werk, laatste kwart 18e eeuw; [ZOV-01302](#), Zicht op de Zaan waarop diverse kof- en roeischepen varen oliemolen ‘De Bonte Hen’, Lourens Oomheijn, 18e eeuw; [ZOV-06075](#), Zicht op de molens De Boerenjonker (Boerejonker) en de jonge Abraham; [ZOV-06056](#), Vanaf stelling van “De Dood” van links naar rechts de molens “De Windhond, Ooievaar en Witte Klok”, Frans Mars; [ZOV-06043](#), Molens aan de Noorder Valdeurssloot te Zaandam, Frans Mars, 1964.

Frank Warendorf

Publicatie over Leo Ornstein. [H-00892](#), Groepsfoto directie der Artillerie Inrichtingen, 1913; [H-01078](#), Directie en stafleden van de Artillerie Inrichtingen jaren 1930, Vereenige Fotobureaux, 1930-1940; [H-01084](#), Drie chefs van de Artillerie Inrichtingen, Vereenige Fotobureaux, 1920-1940.

Gemeente Zaanstad

- Artikel op website <https://www.monumenten.nl/gemeentes/zaanstad>. [ZM-17071](#), De Voorzaan en de Westerhem, Claude Monet, 1871.
- Artikel in tijdschrift Kerkenvisie. [ZOV-01248](#), Stiers Wreedheid, toegeschreven aan Willem Heijndricksz. Tetroe, 1647.

Honig Breethuis

Artikel in nieuwsbrief. [ZM-12156](#), Tegeltableau Zaanse witpapiermolen De Herderin 1769 , Fa Pieter Jan Tichelaar (ontwerper), Gatse Sytses (schilder), 1769.

Joke Runeman

Bewonersbrief appartementencomplex Justpier. [ZM-17004](#), Zaangezicht, Gerrit Schoone, 1980.

Jur Kingma

Vertaling naar het Engels van de publicatie Vernuftelingen en kooplieden in een bijzonder landschap. 450 Jaar Zaanse industriegeschiedenis. [ZM-12156](#), Tegeltableau Zaanse witpapiermolen ‘De Herderin’ 1769, Fa. Pieter Jan Tichelaar (ontwerper), Gatse Sytses (schilder), 1769; [ZM-15393](#), Saendam 1673, 1673; [ZM-17071](#), De Voorzaan en de Westerhem, Claude Monet, 1871; [ZOV-01317](#), Gezicht op de Zaan met schepen, oliemolens de ‘Ooievaar’ en de ‘Wachter’ te Zaandam, Lourens Oomheijn, 1786; [ZOV-04195](#), Kamerscherm beschilderd met voorstelling van de Westzijde te Zaandam, laatste kwart 18e eeuw; [ZOV-04552](#), Gezicht op het West-zijderveld, Hendrik Willebrord Jansen, 1890-1908; [ZOV-07005](#), De Balkenhaven bij molen De Liefde, Westzijderveld, Zaandam, Frans Mars, 1925-1974.

Lichatsjev Stichting te St. Petersburg

Publicatie over de Nederlandse plaatsen waar Peter de Grote is geweest. [ZOV-04143](#), Dam met Overtoom te Zaandam, J.J. Keyser, 18e eeuw.

Margriet

Artikel in tijdschrift. [V-23650](#), Verkade's biskwie, Harry (ontwerper), Emrik & Binger (drukker); [V-23685](#), Verkade's Oranjebonbons, Nico Baak (ontwerper affiche), Kunstdrukkerij NV J.A. Luii en Co (drukker), Rie Cramer (ontwerpster verpakking), 1923.

Martin den Butter

Artikel in verenigingsblad. [ZOV-01246](#), Molenmaker aan het werk, laatste kwart 18e eeuw.

Ortho aan de Zaan

Kerstkaart voor relaties. [V-12856](#), “Drie dames uit de beschuitpakkerij bij hun Kersttafel”, Herman Hackmann, 1953.

Paul Huismans

Artikel op website <https://deautovanmnopa.nl/kentekens/n-15991>. [V-11342](#), “Bijkantoor Tilburg”, 1926.

Peter Voerman

Publicatie over Jan Voerman jr.. [V-03093](#), Atalanta, Lente, Jan Voerman jr., 1906; [V-03320](#), Tacozijl van 't oosten, Langs de Zuiderzee, Jan Voerman jr., 1914; [V-05004](#), De Angstel bij Baambrugge, De Vecht, Jan Voerman jr., 1915; [V-05014](#), Fort Uitermeer, De Vecht, Jan Voerman jr., 1915.

SkyhighTV

Ten behoeve van televisieserie ‘Hier zijn de Van Rossems’. [H-00757](#), Slapende arbeiders der Artillerie Inrichtingen op stapel granaatbussen, Artillerie Inrichtingen, 1895-1920; [H-00826](#), Heintje Garenstroom met de grootste en kleinste granaat, Artillerie Inrichtingen, 1935-1940; [H-01077](#), Kanonnen in revisie bij de Artillerie Inrichtingen, Vereenigde Fotobureaux, 1900 – 1940; [H-01101](#), Visuele hulzencontrole door vrouwen bij de Artillerie Inrichtingen, Peter Marcuse, 1962; [H-01922](#), Luchtfoto van de Artillerie Inrichtingen, Artillerie Inrichtingen, 1895-1973; [V-14224](#), “Plaatjes plakken; fragment uit Verkadefilm”, Willy Mullens, 1930; [V-14231](#), “Plaatjes plakken”, Willy Mullens, 1930; [V-19171.07](#), ‘Bewerken der steencopiën’, L. van Leer en Co (drukkerij), 1934; [V-19171.19](#), Kleinsnijden der plaatjes, L. van Leer en Co (drukkerij), 1934; [ZM-12005](#), La Zaan-Hollande, molens aan de Noorder Valdeursloot, Franz Courtens, 1887-1897.

Stichting Groen Muiderberg

Ten behoeve van de tentoonstelling in Gasterij Stadzigt. Diverse afbeeldingen uit het Verkade verzamelalbum Naardermeer.

Stichting De Poolster

Artikel op website <https://www.schaatshistorie.nl/inbeeld/schilderijen/1800-1900/galerij/#&gid=1&pid=2197>. [ZOV-01296](#), Harddraverij met arresleden op de Zaan bij Wormerveer, Klaas van Vliet, 1891.

Stichting Willem Jansen

- Publicatie Ron Couwenhoven en Henk Heijnen, De molens van Monet - Begin van een traditie. [ZOV- 07011](#), Zicht op de Hemmes met de molens 'Pinkster, Zaadzaaien, Kogmeeuw, Prolpot, Zeemeeuw, Oude Zwan, Oranjeboom en Tas', Frans Mars, 1925-1974; [ZOV-07016](#), Zicht op de binnenzaan vanaf de Dam te Zaandam naar een foto uit circa 1860, Frans Mars, 1925-1974; [ZOV-06068](#), Zicht op de molen het Oosterkattégat, Frans Mars, 1925-1974.
- Artikel in bulletin. [ZM-10760](#), Puddingfabriek Onrust en Hoorn aan de Oostzijde te Zaandam, Willem Jansen, 1943; [ZM-10766](#), Zicht op de Haven Zaandam, De dag ontwaakt, Willem Jansen, 1953; [ZM-16547](#), Noordervermaning, Willem Jansen, 1945; [ZM-17128](#), Haaldersbroek, Willem Jansen, 1952; ZM-17135, Langs de Zaan, 'de Noorderbrug, Willem Jansen, 1953; [ZM-17137](#), 't Pad langs ons huis naar het Prinsenhof, Willem Jansen, 1952; [ZM-15590](#), Raadhuis Westzaan, Willem Jansen, 1920-1935; [ZOV-03334](#), Zicht op het raadhuis te Westzaan, Willem Jansen, 1936.

Studio Voorhuis

Ten behoeve van wanddecoratie van klant. [V-08682](#), Verkade's fabrieken Zaanzijde, 1906.

Uitgeverij WBOOKS

Publicatie Henk Heijnen, De schilders van de Zaan. Diverse afbeeldingen van kunstwerken van Zaanse kunstenaars

Van Oorschot Uitgeverij

Publicatie Jac. P. Thijsse, Nu ga ik er eens op uit. Wandeldagboeken 1884-1898. Diverse afbeeldingen uit Verkade verzamel-albums geschreven door Jac. P. Thijsse.

Vittorio di Martino

Publicatie over beddenstokken in Europese collecties. [ZOV-01464](#), Beddenstok, 18e eeuw; [ZOV-01465](#), Beddenstok, 18e eeuw; [ZOV-01466](#), Beddenstok, 19e eeuw; [ZOV-04763](#), Beddenstok, 18e eeuw; [ZOV-04764](#), Beddenstok, 18e eeuw.

Waterlands Archief

Ten behoeve publicatie over Zaanse papiernijverheid. [ZOV-01318](#), Zicht op papiermolen 'De Voorn' te Wormerveer, Lourens Oomheijn, eerste helft 18e eeuw; [ZOV-01527](#), Merkblok of stempel 'Vrijheidsboom met hoed' voor papierpak J. Kool, 1795-1806; [ZOV-01531](#), Merkblok of stempel "Propatria en Super Fine Fine" voor papierpak, 19e eeuw; [ZOV-04398](#), Papierraster met watermerken C.R. en Pro Patria van de firma de Erven D. en C. Blaauw.

colofon

[ontwerp](#)
Willem Verhees, studioVerhees

[beeld](#)
Mike Bink
Bart Homburg
Pascal Fielmich
Janiek Dam
Marc de Groot
medewerkers Zaans Museum

[© copyright](#)
Zaans Museum, juni 2022

Zaans Museum
Schansend 7
1509 AW Zaandam
tel. 075-6810000
[www.zaansmuseum.nl](#)

Zaans Museum
Zaans Museum

Czaar Peterhuisje
Czaar Peterhuisje

Hembrug Museum
Hembrug Museum